

Meie Mats.

N^o

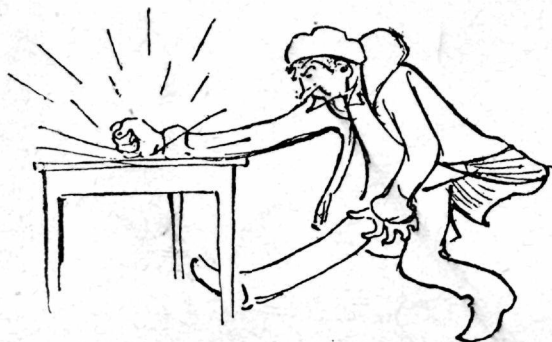
17.

1907.

N° 1.

Ei tohi tõeste tõreleda,
Hästi häälta kuulutada.
Sõnad pandakse tähele,
Wiidaks mõisa herra ette,
Kantaks kurja kuuluwale.

Rüütel Punahabe.

(Keskaja legenda.)

Zuba wanast ajast Jaadit on inimeste mõtteid kurjaks peetud ja nende vastu mitmeid sugufel wiisil wõideldud, aga tahjuks kipuwad just farnased mõtted, mida inimesed, kel meelemad käte on antud, „kurjadeks“ peenwad, kõigist abinõudest hoolimata ikka wägisi mööda ilma ümber lip-pama. On küll ka mõtteid, mida igast küllest „headeks“ tunnista-tatakse, aga neil waestetel pole sugugi nii wäledaid jalgu all, kui nende faimudel — „kurjadel“ mõtetel — kes toleda kiirusega igale poole laiali lagunewad ja wägewate ning suurte hoonete aluseid alt ära õdnestama kipuwad. Et „kurjaks“ mõtteid „headeks“, nõnda jama kui lambaid sikkudest ära lahutada ja esimestele wõimataks teha oma häwitawat tööd algada, sellepärast püüti kord keskajal — parajail inkwiisitsiooni walitjuse päewadel — kõik mõtted finni ja pandi nad wangikotta palju müüride ja raudsete uste ning tuge-wate lukkude taha finni. Sarnaste wangikodade juurde pandi truid wahid, kes siis wangistatuid mõtteid ükshaawal läbi wõtme augu wälja lastiwad neile, keda nad „headeks“ arwasiwad, pasjib faasa andsiwad, millega need takistamata ilmas ümber luusida wõisiwad, kuna „kurjad“ mõtted niipea, kui nina wangikojast wälja pistiwad, ilma armuta ära surmati. Ühte maakonda, mida Annil-latiaks kutsuti, otjiti siis jellel ajal ühte hoolast ja truid wahiti mõtete wangitoja jaoks. Ja selle ameti peale wõeti siis üks Muut-lastemaa mees, nimega Georgius, kellest armati, et ta wäga truu mees on. Ning Georgius tõsteti siis rüütli seisusesse ja temale anti sõjariistad — mõel, piik ja kilp — käte. Oma punase ha-beme järele hakati Georgiust siis Rüütel Punahabeks kutsuma. Rüütel Punahabe oli oma ametis wäga hoolas ja wali ning koguni raske oli tema käest mõtetel pasjijid ilma sisse rändamijeks käte saada. Kui ta mõnda mõtet wähegi kahtlaseks pidas, siis raius ta sellel kahtlaseks arwatud kohad — nina, kõrwad wõi jalad — ilma ajamitmata maha, nõnda et waestetel mõtetel maha rai-utud ihu liikmete asemele ainult werised lapid järele jääwad ja nad nõnda wiisi ainult wigastatult ilma peasesiwad: aga lugemata palju mõtteid saiwad ka koha nii pea, kui nad päewawalgele pu-geda tahtsiwad, Punahabe piigi läbi surma. Kui wõderalt maalt mõni mõte Annillatia maale sisse rändas, siis püüti sarnane koha finni ja wiidi Punahabe juurde järele waatamijeks ning Punahabe selle järele waadates, kui kahtlane see wõderamaa reisiija oli, kas saatis tema tuleriidale, raius temal mõne ihuliikme küllest ära, ehk määris tema näo ühe seguga, mis tahmast, raswast, kõrwast wõi mõnest muust määre ollupest oli kokku keedetud, mustaks, nii et tema õiget nägu keegi enam ära tunda ei wõinud. Koh, mui-dugi tuli wahkest ka seda ette, et mõni wahjamaalane hoopis ilma weata Punahabe käest minema peajis.

Uga mõtted on kord niisugused olewused, et nad kangeste waba-dust armastawad ja tudagi wangipõlwe wälja ei kannata, ning et wanade wangitoja müüride sisse mõnes kohas pisukest praokset tekkisiwad, tungisiwad mõned isearanis terased mõtted nendest pra-gudest jalaja wälja ning lippasiwad ilma pasjibeta minema. Siis tuliwad need rüütlite sõjasulased, keda „siniwattideks“ kutsuti, Punahabele appi, püüdsiwad ilma lubata ära jooksnud mõtted finni, tapiswad need ära ning määrisiwad kõik wangitoja müüride praod, mis neile silma hakkasiwad, lubjaga uueste finni.

Eht palju mõtteid küll „kurjadeks“ peeti, ei teadnud nad ise onestel ometi midagi süüdi oewat ning nad tõstisiwad suurt nurinat ning

ütlesiwad Punahabele: Miks piinad sa meid nõnda palju fiin ja lajed meid fiia pimedasse urkasse ära kopitada ja lämbuda? Miks oled sa nii suur wabaduse waenlane, et sa meie wabadust kätte anda ei wõi? Eks ole ometi sinu esivanemad ja ka sa ise wabaduse puuduse all nii palju kannatanud? Uga Punahabe südan, mis mammona läbi ära kiwistatud oli, ei suutnud need sõnad lii-gutada. Ta ütles: Teie taebtuft ei wõta ma kuulda. Mina täi-dan nende tahtmist, kelle teenistujeks ma enese olen ära müünud ja nende sõna tuulen ma.

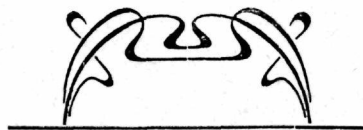
Mõtetel aga läks nende wangipõli liiga wälja kannatamataks, nad hakkasiwad mäsama, sellest mäsjust sündis maawärsimine, wangitoja müürid hakkasiwad kõituma, nende sisse tekkis suur auk ja selle augu läbi tungis mõtteid hulga kaupa tuule kiirusel wälja. Punahabe püüdis neid weel tagasi hoida, aga teda tõugati kõrwale ja tal polnud muud teha, kui südame waluga pealt maadada, kuda tema kauaagised kardetawad wangid mööda maad laiali jooksiwad.

Siis tekkis maale suur ahastus ja hirm, sest wabaks saanud mõtted paniwad paljude suurte hoonete alused kõituma ja need hooned ahwardasiwad kokku langebada. Ja suured ning wägewad mõtliwad kõik jõud kokku, rüütliid tuliwad oma sõjasulastega appi, need mõtted, kes wangi kojast parajaste wälja tungimisel oliwad, suruti sinna tagasi, müüri auk tehti finni, Punahabe pandi jälle oma ametisje ning temale anti weel rohkem sõjasulaseid ja nende pealikuid appi.

Siisgi oli Punahabe amet selle järele natukene muutunud ja ta ei suutnud enam endise agarusega „kurjaks“ mõtteid tagasi suruda: kord lagunenuid müüra polnud enam wõimalik nõnda kindlaks teha, kui nad enne oliwad, ning sellepärast leidiswad mõtted omale palju teedid, kust nad wähe haawal wälja peasesiwad, ilma et keegi enam Punahabe juurde pasji wõtma oleks tulnud. Punahabe üles-andeks oli nüüd tähele panna, kas mõni „kuri“ mõte plehku pannud pole, siis seda taga ajada, finni wõtta ja inkwiisitsiooni kohtu kätte anda, kus enamalt jaolt kurjategijad siis tuleriidale mõisteti. Uga ka nüüdgi weel pidas Punahabe oma ametit suure hoole ja wal-julega edasi.

T ä h e n d u s: Wanal käsitirjal, millest see jutt on wälja kirjutatud, on rotid lõpu ära närinud ja selle pärast jääb tead-mataks, millega lugu lõppes. Arwata wõib aga, et mõtted wan-gitojas edasi mäsasiwad, kuni wanad wangitoja müürid kõik hoopis ümber kukusiwad ning — wõib olla — Punahabe eneste ruijude alla matsiwad. Ja wõib olla, et siis ka muidgi suuremaid ümberlangemisi oli.

Wana käsitirja järele
Kilf.

Ra õige.

„Kes ise hoiab, seda hoiab ka Jumal“ ütles endine tähtis jeltskonna tegelane, kes wõderast warast riiklaks läks ja Siwerrasse suwelosji ehitas, et kodumaale mitte tagasi tulla.

Mine tea.

P r e i l i (sumituskohas): „Kuule, Matrona, kes on sinu lapse isa.“

R ö ö g i t ü d r u k: Küüd, preili, on seda raske üelda, sest et kõwendatud walwuse korra pärast iga kõõgi tüdrukuga kolm linuawhti ja kaks sandarmi tuleb.

Ega's wanafõna waleta.

„Uja kahte jäneft taga, aga ei saa ühtegi kätte, ütles lahingu kindral kurwalt, kui ta oma toredaid lu-gufi geifehadega ja rea kaotatud lahinguid meelde tuletas.“

Tormi käes.

Peipsi mees sattus järwel kange maru kätte ja paat oli peaaegu kummuli minemas. Kui ta viimaks kange jõukatse järelle maale jõudis, oli ta wiha pärast lõhki minemas ja hüüdis: „Puhu nüüd, puhu nüüd k—t enesel kas wõi pärasoolikadgi maale!“

Lapse suu.

Kooliõpetaja: Mis teeb konn, kui wihma sajab?

Else: Ta hüppab wette.

Kooliõp: Digus. Aga miks pärast ta seda teeb?

Else: Ta ei taha wihma käes märjaks saada.

Zuku saab oma kooliwendade käest tihti lüüa ja tal pole jõudu neile seda kätte maksta. Nuttes kaebab ta oma häda emale. „Sa pead rohkem sööma“, seletab kawal ema. „Wähem matus asju, aga rohkem liha ja suppi, igal õhtul piima jooma, küll siis warsti tugewaks lähed!“ — „Aga ma tean weel paremat abinõu, palun osta mulle seda“, seletab Zuku ja näitab ajalehe kuulutuse peale: „Rõige parem ja rutem abinõu meesterahwa jõuetuse puhul“.

Rohkunik (süüdlasele): „Poissmees wõi naesmees?“

Süüdlane (õhtab.)

Rohkunik: „Tähendab, naese mees!“

Karu Ohakas.

Wõeriti mõistetud.

Tohter (haige südame tufsumist kuulates): „Ja, armuline, armastus, armastus!“

Noorproua: „Aga, herra Tohter, armastus on ju hoopis midagi muud!“

Karu Ohakas.

- Kas tohtisin teie kätt ja südand paluda?
- Kätt — ja, aga süda ei ole enam waba!

Walimisewõitluste ideal.

Üleskutse.

Edumeelsetele walijatele. Urge walige oma saadikuks riigivolikogusse sotsialdemokraatlast, kes riigivolikogus selgeste ära ütleb, et tema maa eraomanduse kui ka iga muu suurema eraomanduse vastu on, waid ainult seda lubab, et esialgu igaühel oma piip ja tubaka kott tohib olla, mis üle selle, see on kurjast. Niisugused wõiksinwad meie käremeelsetele kodanlastele waranduslijelt kardetawaks saada.

Urge walige aga ka mitte eduerakonna meest, kes awalikult ära ütleb, et tema sotsialdemokraatia õiget usku pühaks ei pea ja sellest kellegi hädale abi ei looda, kes awalikult ära ütleb, et riigivolikogusgi wõib suur tükk suu lõhki ajada, kes meile kõigile lausa jeletama tuleb, mis tema püüded on ja mis tema tahab.

Ei, walige niisugused mehed, kes mingisugust eeskawa omaks ei tunnista, waid omale alati tagautse ilufasti lahti jätawad. Kes igale poole ilufasti kummardawad ja ütlewad: olge head, siin on juust Teie oma mees. Minult niisugune mees, keda kõik pimedast peast ilma programmita walivad, wõib ütelda, et tema tõsine rahwa asemik on ja tema wõib oma arwamise riigivolikogus kui rahwa arwamise walja ütelda ja keegi ei saa tagajärele ütelda, et see ainult ühe wäikeste kildkonna arwamine on, sest üks inimene ei ole ometi kellegi kildkond. Niisugune mees on meie mees, sest kui ta ka rahwa kajuude wasta töötab, wõib teda weel tulewikusgi ikka auusaks meheks

pidada, sest ta ei ole mingisugust programmi omaks wõtnud, ei wõi mingisuguse programmi vastu ekkida, Teeb ta nii ehk teisiti, siis teeb ta ikka oma jüdametunnistuse järele ja südametunnistus wõib ju ka wenida, nagu juudi naese müts Wene turul, kui ta pea tarwis liiga kitsas on. Sellepärast: Urge nõudke mingisugust programmi, ei mingisugust selgust!

Läheme walimisele ühes meeles nagu lamba kari, ärgem mõelgem ise midagi, waid kust üks julgem oinas üle hüppab sealt kõik teised karjaga järele.

Waha sotsialdemokraadid!

Waha eduerakond!

Elagu uduerakond!

Kawal kofija.

Kaupmees, kes kawaluise ja pettusjega on suure waranduse kogunud, seijab walju näuga oma tütre kofija ees.

— Kas te julgete salata, et teie ainult raha pärast minu tütre kätt palute?

— Teie ekkite, herra, see on küll armastus, mis mind seda sammu astuma sundis. Mga tött ütelda: mina ei põlga ka mitte warandust, mida ma tean auusjal ja õigel wiisil kogunud olewat. Niisugune mõte jäägu kaugele!

Ta sai nii tütre kui ka raha.

Kaastundmuse avaldus.

Mihkli kiri Matsile.

Armas Mats!

Tulen Sind oma väikese kirjaga neil kallidel jõulu pühadel vaatama, Sind, kes Sa praegu Bogris istid. Avaldan Sulle oma kõigesuuremat, kõigesügavamat kaastundmust ja soovin õige rutulist peasmist. Jäta kuub nende kätte, heida karva (aga mitte hammast) ja tule meid õige pea vaatama. Küll on kahju, et nii kallid küla onu pühadeks ära pidi jääma. Lubatud kosti peale jookkis juu juba kuuldes weit ja iga tund käifime aja teibas vaatamas, kas on juba näha. Suurtel saakstel olnud kõige suurem kahju. Lubasid ju neile toreda jõulupuud kõiksugu praänikutega ja — süda ei tihka enam ütelda. Igal pool, linnas, looses ja maal mõistades põukutati klaveri ja saakjad õppisid laulu, mida jõulu puu all laulma pidavad:

Kui armsast jõulupuud meil hülgab
Mis Meie Matsi valmistud,
Ta külges küünlad säravad
Ja soovikunnid kõlguvad . . .

Ja nüüd ühekorraga niisugune õnnetus! Oh, kuidas see mõjus! Nõisid parajaste worsti kallal ja tellisid õlle kannu lauale, kui kirjandaja teate tõi: Meie Mats on sisse kukkunud! Worsti tükk kukkus mul juust maha ja õlle asemel jõin kapa täie kalja ära. Kui kahju! Eks ma ütelnud küll, tule läheme maale; seal on parem pühadid pidada. Aga tahtsid ikka sakstele ja juurtele jõulupuud teha ja neile rõõmu valmistada, kuid unustasid ära, mis sugune nüüdse aja tänu on.

Saatsivad Su pühadeks wee ja leiva peale. Oleks tee lühem, ma oleksin kohe Sulle kallil pühäl „pada-jänni“ toonud, aga nüüd ei jõua enam.

Teine kord katju ettevaatlikum alla: ä' ütle oma arvamisest nii hõlpsaste ega kuuldavalt välja. Parempoolne juub kinni. Lase, ma räägin Sulle loofese, kuidas kord katsi maa mehest linnas kimpu jattusivad. Jätan targu ütlemata, et see lugu Tallinnas sündis, kuidas restivad mind ka kinni. Mehed näevad kufagil suure pildi või „kudu“; olnud vististi mõni Mihkalai. Mehed vaatavad ja imestavad. Seal ütleb teine wiimaks: „Küll on kurat, suur!“ Kardavoi või mis ametnik ta olnud, kuulnud seda ja hakanud mehest politseisse tirima. Teine seda nähes esimest sõitlema. „Waat, see on sinu wahtimine, ei tule ära. Eks ma ütelnud, mis ja itast wahid!“ Müüd rebitti teine mees kinni ja wiidi ka politseisse. Nõnda siis, armas Mats, katju edespäi vähemalt pool suudki kinni pidada. Mul on Sinust, kui õigust armastajast Matsist, tuline kahju. Andku taewa taat Sulle pikka iga ja õnneliku peasmist. Kui lühikese külje k. . . parempoolne juub kinni. Tule siis meid kohe vaatama, kui wabaks saad. Me ootame igatsusega.

Õnneliku uut aastat ja wabaks saamist

soovib Sinu
surmani truu Meie Mihkel.

Kufagil kadumaal, pühadel ajal 1906.

Torni märgid.

Laew on sõidukorras. Tüürimees seisab omal kohal. Laewa õkonom küsib:

— Mis tuul meil täna on?

Tüürimees: Seda ei ole ma nii hoolega tähele pannud, aga wõin ütelda, et worsti torni tühjeb, sest kokapoiss on kapteni konjaki nii ära joonud, et ainult tükk pudeli põhjas alles on.

*

Mätteid.

Mis mees on tjenjor?

See on mees, kes enam teab kui teistele arwab tarwis teada olema.

— Kuda wõib woorimees kasku täita, kui kaskaste hobune ümber pöörata?

Kui hobune on ümber pööratud, kas on tal siis karwad sissepoole.

Arwustit.

600 neiuft, kes minestawad, langeb 300 noorte meeste sülle. Ainult 300 kukuvad pörandale.

Uus mäng.

Laste onu on üsna palja peaga ja töötab ühel õhtul laua ääres. Tema seljataga pörandal mängivad lapsed. Õnnetult tuleb neil midagi meelde. Üks wõtab mütsi ja katab onu pealae kinni.

Onu: Mis sa nüüd tahad?

— Meie mängime kuuwarjutamist, seletasivad lapsed.

Waresehirmutis.

Perenaene Kadaka külast: Kas t tulemal suwel jälle jaksad linnast juwitama wõtate?

Teine perenaene: Wõtan küll, kui aga saan. Iikka nendest ühte ehk teist tulu on. See preili näituseks, kes meil minewal suwel oli, peletas kõik waresed ära, nii et kogu külas waresepoletist tarwis polnud.

Lehe mehe tähepanek.

— Kui mina esimese naese jurma läbi kautasin, siis pakkus peaaegu iga tutaw perekond omalt poolt uut asemele, aga kui mul nüüd hobune juri, siis ei teinud keegi wäljagi.

Kas nii, ehk nii. — Walm „Meie Matsi“ uuest kdoli lugemise raamatust.

Sue peal tõusis müra; kõik talu loomad sõimasiwad, karjusiwad, wandusiwad läbi jegi. Wana suur hall täkk seisis hobuste ees, trampis jalgadega wastu maad, norstas, hirnus ja lubas kõik pihuks ja puruks liüa. Lehmad oliwad õige trotsliku wäljanägemise mõtnud ja hoidsiwad endid hobuste ligi. Kanad, pardid ja haned jooksiwad mööda õuet ringi ja klijenda-

Kanaberg (pooljoobuud): Ütlesin wanamoorile mõne päewa eest paar kõwa sõna ja nüüd ei ole ta minule enam midagi ütelda julgenud.

Kukemägi (waimustatult): Ehk mäletad weel, mis sõnad need oliwad?

siwad üks teise mõidu, ehk nad küll õieti ei teadnud, mis lahti, aimasiwad aga igatahes, et midagi tähtsat tulemas on. Ka eeslite seas oli rahutust märgata, iseäranis üks noorematest seadis end teiste ette otja, raputas rahutult pead ja pekkis sabaga, kuna lambad ja nuumhärjad endid erapooletumalt püüdsiwad näidata.

Riisa kuuldes tõttasiwad koerad, keda peremees õue peale korda pidama oli seadinud, sealanda uluvalt wälja waatama, mis õieti jündinud on; sead jäiwad aga rahulikult edasi pöönutama.

Koerte ilmumine tegi õue korraga waguks, nagu poleks midagi sündinud. Üksigi ei liigutanud ennast.

Uga kaks, kelle teedetud see terve supp oli ja kes nüüd ülewal räästa all istudes saba selga oli ajanud, kus juures ta rohelisted filmad wõidurõõmsalt kiirgasiwad, ei jõudnud seda wälja kannatada. Koeri nähes hakkas ta rahutumalt sabaga mööda külgesid peksma ja end omas kõrges kindluses julge tundes, wõttis ta uuesti sõna.

— Waat', seal nad ongi, need äraandjad, need jabaliputajad ja ilalakkujad! Kas nemad ei ole nii-samasugused Jumala loodud loomad, kui meiegi, ja kas ei ole meie peremehele ühetaja kasulikud. Aga nemad seal oma isa-isadest saadil ärarikitud iseloomuga, neil ei ole midagi püha; neid asjeta kas wõi oma wenna peale, nemad muud kui murravad. Nende pärast peate teie kannatama ja ei saa oma õigust kätte, peate igaweste äranahtud ja äratahtud karjamaal konutama, kuna ristikeina nurm otse filmade all on. Uga see niidetakse ju nuumikutele. . . .

— Me teeme nad puruks . . . puruks . . . — karjusiwad hobused uuesti julgust wõttes ning ähwardades tõstis wana täkk oma jalgu ja ajas hammad iremile. Nende esiijade veri hakkas nende soontes keema. Wäreta stepid ja piiritu rohulaened ilmusiwad nende filmade ette, kus nad kord wabaduses elanud ning nüüd pidiwad nad siin päew päewa kõrwa hommi-kust õhtuni orjama, nii et neist ainult luu ja nahk meel järele oli jäänud. Kangid oliwad nende kaelad weriseks õerunud ja piits küljed worbiliseks peksnud. — Ja kui nad enam edasi ei jõudnud, siis langesiwad nad kaarnate saagiks, kes alati neid filmas pida siwad.

— Puruks. . . .

Lehmad astusiwad sammude ligemale ja sirustasiwad ähwardades sarwed wastu. Ka nemad tuleta siwad endist lõbusat elu lõpsakates rohulaantes meelde, kus nad pehmet, maitawat rohtu omad kõhud täis oliwad sõenud ja rammusa piimaga oma wafikaid ime-tanud. Nüüd pidiwad nad mööda soosid ja rabasid kõwa rohuliblefid korjama, päew otja hoolega ja hoolega, et wähegi warju kõhtu saada. Ja mis saiwad nad sellest? Kõik lüpseti neilt jälle wälja, nad oliwad kui luu kered — ja nende wafikatele anti piima, millelt koor juba ära wõetud.

Lambad ja nuumhärjad ei teadnud, mis teha. Lambad ei jõudnud küll talgi ära unustada, et neilt nende ilus, õe will ikka just siis ära piigati, kui neil seda ije just kõige rohkem waja läks ja et sagedaste nendest mõni ära weristati — ja ikka just need kõige ilusamad, aga muidu ei wõinud nad oma elu üle wäga kaebata; saiwad ju nemad alati kõige paremad palad ja jäi talledele aega küllalt, aasa pääl kepsu liüa. Ka nuumhärjad ei olnud weel täesti ära unustanud, et neid kord ikkesse oli pantud ja kes wõis kindel olla, et see aeg jälle kord tagasi ei tule. Ning kui nad oma isa-isade päälle tagasi mõtlesiwad, siis ei olnud neist nende mälestuses üksigi õiget surma jurnud. Uga praegune

elu oli neile meelt mööda ja see sundis kõik teised tundmused tagasi.

Pardid, kanad ja hanid olivad igal weiksemal juhtumisel küll walmis suur kára tõstma, aga see oli nagu üle tuli, mis järsku juurelt loitma lööb, kohe jälle kaub.

Rasg waatles oma sõjawäge — ainult hobused ja lehmad, — see oli pagana wähe. Sääli filmas ta aga korraga halliwatimehi ja pilgates pööras ta nende poole: — ja teie, eeslid? — Teist ei saa küll ualgi midagi. Eeslid te olete ja eesliteks te jääte! — Ras ei ole teie seifuford niisama halb, kui onupoegil hobustel, ja meel halwemgi; koormat kanda on ikka raskem, kui wadada, aga waadake, kuida nemad oma õiguse eest wälja astuwad. Teie olete liiga lollid. — Ja kass, ehk ka tema küll ei kiindnud ega külwanud, aga ikkagi ise omale peatoidust pidi muretsema, pealegi, et koerad teda sagedasti sugufondlise wiha pärast taga ajada armastasiwad ja nad loomu poolest leppitamata waendlased oliwad, wõttis oma wiimase jõu kokku, et neile kord kätte maksta.

— Ah, — ütles ta, — mis ma ilmaaegu teie lollitustega siin oma kallist aega wiidan. Teie olete ju kõik ühesugused argpüksid ja jänesed. Drjake aga edasi, et nuumikutel söödasti puudus ei tuleks. Teie ei ole ka paremat wäärt. Kõnemas ja ahwardamas olete küll mehed, aga midagi ära teha puudub teil julgus, kuna ainult julge päralt maailm on. — Aga neid peawargaid seal, neid koeri, kellel auu ega häbi ei ole ja kes õigust ja südametunnistust ei tunne, neid wihtkan ma, ja kui teie argpüksid ei julge oma orjakütteid katki murda siis tahan mina ise neile nende nurjatunud teod kätte maksta ja nendega elu ja surma peale wõidelda, — karjus, — hurra! — ja hüppas halli täkku turjale.

Kanad ja pardid hakkasiwad karjuma, hobused, eeslid ja lehmad, keda kassi wiimased sõnad haawanud oliwad, tungisiwad koerte kallale, kuna wiimased, oma eesiljade peale uhked olles ja oma ligemate sugulaste, huntide ja rebaste omadusi endal arwates, tungisiwad wihaselt haukudes wastu. Tõusis rüüselmine, sõtkumine, trampimine, tallamine, koerad kiskusiwad, lehmad puistlesiwad ning terwet õuet täitis põrgu lärm. Sead kargasiwad ehmatanult oma pehmetest pesadest wälja ja jooksiwad hirmunult rõhkides õue paele, peremees tegi uudishimulikult tare ukse lahti, et waadata, mis lärm see on ja mis seal dieti on juhtunud.

Peremeest nähes jäiwad kõik jälle rahulikult ja tõttasiwad temale oma lugu kaebama. Kass, kes kõigest jõust täku lakast finni oli hoidnud, et mitte maha kukkuda, hakkas nüüd pikalt ja laialt seletama, kuna teised erutauult tähendusi ja märkusi wähele tegiwad. Ta seletas, et töö koduloomade wähele mitte õiglaselt ei olla ära jautatud, hobune ja eesel pidawat õõd kui peawad orjama, lehmade käest kistawat kõik nende piim

ära ja wafikatele antawat wett, kuna sead ja nuumhärjad muud ei tee, kui sööwad ja magawad.

Peremees kellel lusti ei olnud ennaft tüli wähele segada, aga korda õue peal igatahes jalale seada soowis, et loomad ilma aegu üksteisele kahju ei teeks, pani neile ette, eneste seast kohtumeest walida, kes nende tüli asju õigust mööda ära diendaks, nii et nad kõik sekkega rahul on.

Loomad ei teadnud ka paremat nõuu, oliwad sellega rahul ja astusiwad kokku walimiste asja harutama.

Nüüd hakkasiwad aga sigadel, koertel, nuumhärjadel ja lammasel südamed ses wariwema ja küssiwad kohtudes üks teiselt, mis siis teha, kui hobused ja eeslid korraga nõudma hakkawad, et kõik loomad ühe tassa peawad tööd tegema. Nemad ei olnud omal eluajalgi töö pääle mõelnud, juba nende isad ja isaisad mitte. Silmapilk oli wäga tähtis ja kõik nende tulewik oli kaalu peal. Ka sigades tärkus wõitluse himu elule ja nad mõtlesiwad uhtusega oma esivanemate peäle, kes kord julgelt ja kartmatalt läbi kõige pakjamate padrikute tungisiwad ja kellede eest kõik nende piklade kihwade pärast hirmu tuntfid. Usjalugu pikemalt ja liigemalt harutades ei ilmunud aga ühtegi, kellel lusti oleks olnud ette astuda.

Wiimaks wiskas wana kulb pea ifeteadwalt selga, kutsus oma perekonna oma ümber ja sõnas: — See on hoopis ilmaaegu aja wiitmine, et meie siin ühes nendega jägeleme ja oma raswafeid pea ajusid plaanide sevitsemisega waewame. Kass seda enne on kuulnud, et siga keegi tööle on pannud! Mõnikord püüawad küll koerad poisid meie seljas ratsutada, aga selle eest kirjutab siis ka peremees neile tagumise seina alumise ääre peale niisuguse kirja, mis neil elu ajalgi meelet ei lähe. Meie oleme peremehe meelepäralised loomad, tema armastab meid ja on meid selle põlwe peale pannud; küll tema meid siis ka kaitseb. Sähme sellepärast rahulikult muru peale, wõtse uneeä nad oma ksjaga meil muidugi nurja ajanud, — ja las nemad isekeskis oma asja harutada. Waliwad nad härja, lamba ehk koera kohtumehets, eks need ole ju meie sõbrad ja niisamasugused mehed, kui meie isegi, küll me siis selle asjaga walmis jaame. Waliwad nad aga eesli, lehma, hobuse, wõi koguni kassi, noh, siis seletame peremehele, et nii, kui nemad tahawad, asi mitte ei lähe ja terve talu sel kombel üle pea ja kaela kukub. Koerad, lammas ja nuumhärjad on siis iseenesestgi mõista meiega ühes ufus. Küll tema siis nii teeb, et nende walimine makswaks ei jää.

Ming rahulikult sammus sea perekond edasi. Noored sigudikud, sabad rõngas, hakkasiwad fileda muru peal pilgari lööma, kuna wanemad, kes oma raswaste magusde pärast sellest lõbutsemisest mitte osa wõtta ei wiitsinud, ligemas pori augus põherdades, üks teist ninaga tongates ja seal juures lõbusaste rõhkides, noorte üleannetusi pealt waatasiwad.

J ü r i M ö r u.

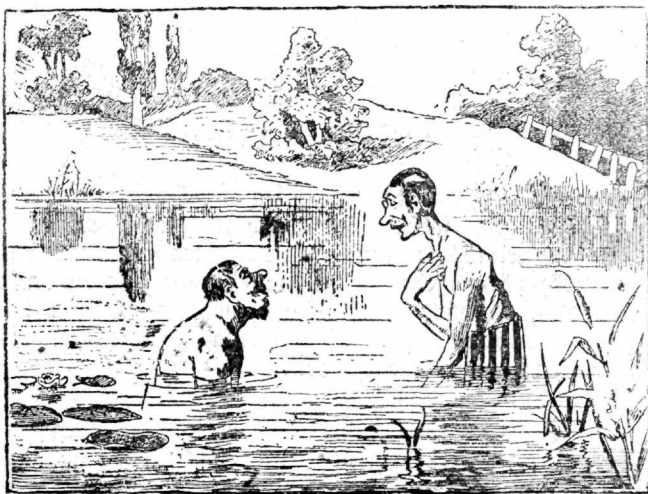
Ujumise tutvus ehk

A.: Wabandage, auulik herra, et tülitan: kas tohib siin ujuda.
B.: Tohib küll: Tulge aga, wesi on mõnus.

A.: Küll on kosutaw niisuguse ilmaga; 3 korraga kuuma päewa käest wilusse wette!

A.: Kas lubate, et ennast esitelen? Minu nimi on von Glad.
B.: Mulle suur au, Minu nimi on ainult Lant.

Ajakohane kehaharjutus.

1. pangaametnik: Mh sina oled hakanud turnimisi harjutusi pidama. Misjuguheid liigutusi harjutad.

2. pangaametnik: Sihtliigutusi, iseäranis käeliigutusi. Nüüdsel ajal wõib lihtharjutusest, „käd üles,“ otsekohe kehaliikku kasu olla.

Wabandus.

Kaubanduseunnik (kirjutajale): Kuda te julgete minu tütrele abielust kõneleda?

Kirjutaja: Palun andeks, herra kaubanduseunnik, ma ei teinud seda mitte üsna tõsises mõttes.

„Punane“.

— Kaupmees Kaalikas on wiist ka uude sotsialismuse usku hakanud. Kannab ikka igal pool punast wärwi.

— Sellepärast ongi ta nina ja nägu wiimasel ajal nii punetama hakanud.

Abielu õnn.

Röögitüdruk Mari juhtub endise leiwawanemaga kokku.

— Noo, kuidas Marile nüüd abielu meelbib?

— Tänan küsimast, kallist proua, küll ta läheb.

Aga seda ma ütlen, et kui see teenistuse koht oleks, juba ammugi oleksin üles ütelnud.

Kasulik juhtumine. Herra, kes praegu naesterahwa upumise surmast peastnud. Taewale tänu! Wiimaks ometi tuleb ta mõistusele ja teeb filmad lahti. Ütelge, Jumala pärast, üks sõnagi!

Wana piiga: Igawesti sinu! . . .

Tõfine sündmus.

Wallasant tuleb uue aasta esimesel päewal rikka wallawanema talusse. Sääal antakse talle „lohtu ja liha“, jaia ja wõid ette, pääleegi weel tubli kruugi täis slut. Sant sööb ka ijaisa kõhutäie ja loeb pärast sööki ijameie palwes: „Meie tänawapäewast leiba anna meile igapäew.“

Wabadust seletab politsei nõnda ära: „Igaüks peab teha tohtima, mis ta tahab, ja kui ta seda ei tee, peab teda selleks sunnitama!“ —

Ikka asjalikult.

Tütar: Ija, kas sa lubad, et ma juuksed üle kõrwade kannan, nagu nüüd kõige uuem mood nõuab? —

Külaline: „Herra professor peaksiwad seda lubama, see sünnib Teie tütrele kah heaste!“ —

Professor: „Noh, minugi pärast, tüdruk, aga — et kõrwad ka ikka edasi pestud saawad!“ —

Jõululaupäeval.

Jüri Kihwhammas istub ämariku ajal laua juures ja loeb wanast Tartukeelsest lauluraamatust jõulu laulu: „Ma tule taiwast ülewäst . . . Ann, kas worsti pia walmis saawa? Häid sõnomit too teile säält . . . Leena, kasi latsõ nõna ärä! . . . Nii wõtt see engel kuuluta . . . Jaan, kas hobosile hainu annit? . . . Sää! karjussile rõõmuga.“

Ado III.

Teadmine on wõim.

Kirikherra on wäljas jalutamas. Wastu tuleb kerjaja poisike, kott seljas. Kirikherra küsib poisi elust ühte ja teist.

— Kas oled ka pisut foolis käinud. Pea meeles, et teadmised on alati kasulikud.

— Küll on, ja tean minagi midagi, mis kirikherra mitte ei tea.

— No mis see siis oleks?

— Et teegi on wälja wärawa lahti jätnud ja küla muustikad on kaeras.

Wapile tuli kange kiire.

Ammeti ohwer.

Herra B. on elufinimistuse feltsi agent. Kord juhtub ta ka ühele wanapoolsel neiuale wõõrile ja hakkab oma finimistusefeltsi soomitama.

— Mu preili — hm — mina — hm — palun andeks, et küsin — kas preili — hm — — elu on — hm — on — —

Neiu: Ärä üttele rohkem midagi, mu armas, mina mõistfin sind kohe, jah, mina mõistan! Olen igawesti sinu! (Langeb B. sülle).

Hammasest.

Mina tunnen kana wanadust hammasest.

— Koh, lubage, et ma seda mitte ei usu!

— Miks?

— Kana! pole ju hambaid.

— Aga kes räägib siin kana hammasest?! . . . —

ma räägin siin oma hammasest — ütlen, et ma oma hammasest ära tunnen, kui wana kana on.

Liisi.

Kah wabamõttelised.

„Ma armastan Teid. . .“

„Mis Teie räägite? Teie unustate, et ma olen juba mehel.“

„Mitte sugugi, sest et Teie ja mina — me oleme täieste eeskujulikud inimesed ning tunnistame südame-tunnistuse ja ühisuse wabadust maksmaks. Teie mees, kui ta wabamõtleja on, peab neid ka omaks tunnistama ja, wõib olla, annab Teile ka tundmuse wabaduse; on ta aga mustasajamees — siis ei pruugi me teda petmajst häbeneda.“

riiete mõju.

A.: Olen kui uus inimene! — Kas lubate, herra Lan, et Teile trahteris klaas õlut tohin pakkuda.

B.: Kõigest süda mest! See on mulle isearanis suur auu her parun.

A. (iseeneses): Õige lõbus mees. see herra Lant. Näi tab rikas mees olewat . . . Kes teab, ehk on teisel tütreidig — hm! Kes teab . . .

B.: Siin ma nüüd olen, kulla herra. — Mi—s nüüd?!

Ütles.

— Näust sinine, kui willi furnud wanelane, ütles Nuküla taat, kui Rihlwere parun mööda sõitis.

— Käbi-karu, ütles metsawaht, kui linnasaks talt orawa üle seletust päris.

— Do, meile maksetakse kirjatööde eest pealegi, kui aga ära trükkisime, — ütles „Wabaduse“ toimetaja, kui kaastöeline waewatafu nõudma läks.

— Seltsimehed, lubage sõna, — ütles üks kõnemees minemasügiselisel meetingul ja karjus siis „Elagu wabadus“ ja muud midagi.

— Teie tulete õnnistamisele, kõigil on teil walged põlled ees, aga mis nende põlled all on . . . — ütles pühamees Rõuk tütarlaste õnnistamise päewal õnnistamise kõnet pidades.

— Kawal wafikas imeb ka kahte lehma, ütles omale peaminister, kui ta pahemapoolsete ees edulane ja paremapoolsete ees puru tagurlane oli.

— Silm näeb, aga kätte ei saa, ütles poliitika wang afna raudtrellede wahelt waba õhku filmitsedes.

— Ega käbi kannust kaugele ei kukku, ütlesiwad Peterburi elanikud, kindral Drepowi isa, endise linna-pealiku wägitegusi meelde tuletades.

— Väigib nagu waese mehe peegel, ütles Sarwe Tõnu oma uuesti wärwitud saani waadates.

— Kära, nagu oleks Tõnisson kõnetoolis, ütles Pigi Priidil kõrtsu uksest sisse astudes.

— Puhtus on ülem asi, ütles woorimees wana wihaga saanitekti klopides.

— Suurepäraline on solooogia, ütles seminaris õpilane tähtistaewast waadates.

— Sina oled jeesugune ja mina niisugune, ütles kurat, kui preester wastu tuli.

— Oitke õnnistuse kalender, ütles ajalehepois, kui „Meie Matši“, müüs.

— Põhjusmõtte pärast, ütles sotsialist, kui teisele wastu kõrwa andis.

— Küll siin aga on põrgu wäge koos, ütles Metzsanurga Tõnu, kellel leerispetuse ajal kindad kaduma läksiwad.

— Kui ka kõik waletawad ehk filmakirja teenert mängiwad, siis lapsed ja naised kõnelewad ikkagi õigust, ütles Suiga, kui „Meie Matši“ luges.

— Hea hobune, muud kui jaba puudub, ütles Tõistre taat automobiili waadates.

— Kaswa rattile ja lõbu elusse, ütles masinist, kui „Meie Matši“ tellis.

— Tooge wihta, ütles Hädikas, kui hallikasfe kuttus.

— Ei meil siin ilmas ole kestwast eluaset, ütles kõster, kui kirikherra tema kohast wälja ajas.

— Küll aga on kometimehed, ei tea kust nad seda kõik õpivad, ütles Põhu Jaak näitemängult koju tulles.

— Õnnistagu Jumal! ütles pastor, kui ta bösel armulaul käimata isikuid karistusefalgale kätte juhutama läks.

— Metsa wend! ütles Matši poeg Ais, kui jänes üle tee jooksis.

— Kui laps ei mõista lugeda, siis wõtkem teda jugeda, ütles kooliõpetaja Rahapüks.

— Mi wai, oleks põrgu maapeal, kui palju ma siis kasu saaks? ütles kaubajuut Morduhai, kes tõrwa ja wääwliga kauples.

— „Di, mis tore uuema aja tehnika järel walmistatud wõllas, ütles üks Lätti maalt tulnud parun Truzzi tširkufe sarikapuid waadeldes.

— Siiga head präänikud wõiwad jakske kõhtudele kahju teha“ ütles jauskonna ülewaataja ning tassis „Meie Matši“ nr. 16 politseisse.

Rahjutasu nõudmine.

„Teie, see maa ja see taewas siit kohalt on ka minu jagu“, kõrgitas Siisu-jumal, kui teenijad waimud teda pahandanud oliwad.

Wõne päewa järele pärast seda tuleb hiidlane oma jumala juurde ja palub temalt rahjutasu, sest wälk olla ta sauna põlema lõõnud.

Suuleritas täht.

„S“ on meie luulekirjanduses kõige rohkem lugupeetud. Peaaegu kõik l-kunstnikud on omale warjunimed walinud, kus ta ase on. Peale selle on ka ju luuletajate kõige armsamad ained — filmad ja ilmad, lilled ja linnud — kõik ka nii ellesijed.

Mja kohane.

„Miks ja oma tuatüdrukü lahti lastsid?“
 „Sellepärast, et ta lubas minu meest ennast suudelda“.
 „Wäga kahju! Niisugune ilus tütarlaps! Miks ja parem oma meest ära ei ajanud?“ . . .

Karu Ohakas.

Alefinädalad.

Me—fi—nä—da—lad...
See meelega tahaks ma teada, kes kord jarnase lolluse wälja on mõelnud?

Selle aja magususe kohta pole mul tarwis ki kaugele näitusi otsima minna. Ewen selleks lehekülje oma päewaraamatust ette, mis ma sinna juba paarikümme aasta eest sisse märkinud...

3. oktoobril. Wiimaks ometi kord — naisemees! ja naine — igapidine täius ise ja weel nii mehise kaasarawaga...

10. oktoobril. Terwe nädal peale pulmi kui palawikus: wõeraste wastuwõtmised, külaskäigud, külaskäigud, wõerad...

11. oktoobril. Perefondlit elu libised kord ometi tema harilistesse roobastesse. Jõin täna ainuikfi oma „täiusega“ theed. Suitsetasin selle juures paberossi. „Igapidine täius“ awaldas, et tema tubaka suitsu wälja ei wõi kannatada.

Tõutasin pühalikult enam iialgi suitsetada.

12. oktoobril. Olen sõna pibanud, eht ma selle juures hambad risti kannatama pean...

13. oktoobril. Ei, kauem ei suutnud ma enam kannatada! Hiilisin majast eemala ja piistfin paberossi hambasjse, selle järele närisin kohwiube... Täna jõudsin kindlale otsusele, et minu täius oma palgeid wärwib ehee!...

14. oktoobril. Waatafin täna naesele kaasarawaks antud sooboli kasukat lähemalt järele. Pole misgit kahtlust, et soobolib, milledest kasutas kottu õmmeldud, Tallinnas üleskaswanud ja siin hooiwärawate wahel meõdaminejate peale haukunuwad on...

15. oktoobril. Nagu näha, ei juuda mu naisusekene ka napfi haisu wälja kannatada... Jätan harilise joomise ja kannatan...

16. oktoobril. Jälle kannatan!... Hõbedane samowar, mis naisele kaasarawaks, anti muutus melhioriseks...

17. oktoobril. Mu naine wõtab mult siidi salli selle wabandusega, et noorel meesterahwal jeda häbi kanda olla... Kautan sellegi poisimeheliku inventari...

18. oktoobril. Naine sai kuulda, et ma tuttivate pool klaas wiina ära rüübanud. Pidas jutlust ja ei lausunud terwel päewal enam sõnagi...

19. oktoobril. Sain 10 tuhat rubla kaasarawara äia käest kätte. 9½ tuhat anti ammu hingusele läinud Tallinna pärmi wabriku aktiijatega kuna pooltuhata endise Elfenkeini panga rahapaberites nina alla toodi. Kuulasin Goepeneri juures nende kurfi järele: asjatundjate arwamist mööda — hullemad kui „Linda aktiijad“... Kannatan hirmsasti... Ei jõudnud enam wastu pan na... jõin kurwastuse päraft...

20. oktoobril. „Igapidine täius“ oli mind pool purjus tähele pannud... minestus... tohter, sugulased... Hulgun kui nõdrameelne mööda ilma.

21. oktoobril. Ei jõudnud enam wastupanna ja wõtsin jälle peatäts... Nüid tuli pea lahing. Ohus lenda siwad tassid, lusikad, toolid, lauad...

„Igapidine täius“ läks ära oma mamma juurde...

22. oktoobril. Palusin täna põlwepeal oma naisel käest andeks...

Ja ütlege nüid, armsad inimesed, on need me sinädalad? ... Palju ennem wõiks neid umbes pipra päewadeks nimetada!

K. Sinep.

Üliõpilane: „Mina olen ka isa ärijuhatuses“.

Professor: „Kuda nii? teie õpite arstiteadust ja — teie isa on kaupmees?“

Üliõpilane: „Ja, ja! Tema muretseb“.

Uus abinõu.

Kohtunik: „Wõib olla eht andis kaebtusealune teile wagunis, enne kui teid ära riisus, midagi uimastawat?“

Kaebaja: „Oh ei! Tema palus ainult luba mulle oma luuletusi ette lugeda, ja ma jäin nagu surnu magama...“

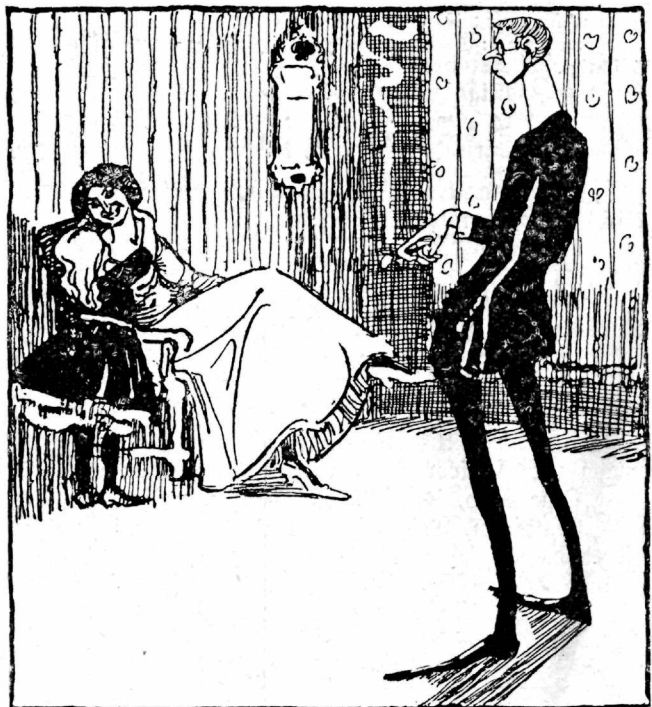

Noormees: „Noh, kui meie aga otsuseks teeksimme Sinu wanemate juurest täna õhse ära põgeneda, kas saaksid selleks ajaks omad asjad sisse pakkida?“

Meiu: (wiivitades) „Oh! Jsa ja ema saakswad mulle juba abiks tulema.“

Üsna teine lugu.

Em a: Sina, Liisi, ei tohi mitte Pärdi Anniga mängida, tema on nii pahade kombedega.

Liisi: Egas mina...

Wõeras: Kas see kell ka lööb?
Lapsed: Astu aga julgesti ligi, küla onu, ei ta wõerast inimest löö ühtigi.

M o s i j a.

„Õdige maailma armastajad ühinege“ ütles mõisapreili, kui oma sülekoera juudles.

Waiimine ei tähenda mitte igaford nõuusolemist: kui ülespooldud waihib, siis ei tule mitte arvata, et ta profurööriga ühel nõuul on. —

Minister mõttis toimetaja, kes oma ajalehe pärast temaga rääkida soowis, oma kabinetis wastu:

„Olge head, istuge“.

„Ei, tänan, Teie wägaförgeaunustus: istusin juba neli kuud.“

«Юм. Ал.»

Õpetaja: „Mis on patu palk?“

Leeritüdruk: „Oh, õpetaja herra, ma ei himusta mitte midagi selle eest“.

Nüüdne ajajärk.

Wangi kojad, wereojad
Kassakad ja mustad sajad
Manifestid ja arestid
Anarhistid, terroristid
Ja kadetid, oktoobristid
Demokratid, monarhistid
Edulased, tagurlased
Konstitutsionellalased
Wabadused, wangistused
Kuberneri karistused
Poomine ja laskmine
Ihu läbi peksmine
Browningid ja mauserid
Püssitükud, patrunid
„Käed üles“ karjumised
Raha eksproprierimised.

Vermontus.

Dubli äri.

Esimene äriees: Minu äri tõi mulle fõrd üheainuse päewaga 1500 rubla puhast kasu.

Teine äriees: See pole just kiitlemise wäärt. Aga mina tegin fõrd poole tunniga kaubalepingu, mis minule 20000 rubla fõsse tõi.

Esimene: Seda ja waletad.

Teine: Ei ühtigi. Selle summa sain oma naesele kaafawaraks.

F a k t.

Kuskil lõunapoolses linnas mõisteti keegi noorepoolne rüüstaja poomise surma. Surmanuhtluse täidesaatmise päew oli juba määratud, aga noormees jäi päew waremalt raskesti haigeks ja wiidi wangikoja haigemajasse, kus ta terwis aegamööda paranes. Tema terweksaamise järele saatis wangikoja walitsus otsust täidesaatwa ülemusele järgmise teate:

„Poomise surma mõistetud N. terwis on arsti tunnistuse järele täieste paranenud, ja wõib nüüd terwisele kahjutegemata ülespooldud saada“.

„Агидация.“

Poolametlik teade.

Kilulinnast.

„Ajalehtede“ kontorite juurde, kes „kihla-kuulustega hiilgawad“, awatakse kõige lähemal ajal salahaiguste paranduse asutused.

Kui. Magedad, kui „Wirulase“ juhtkirjad.
 Waletab, kui ajakirjanik.
 Köhn, kui wallakoolmeister.
 Paks köht, kui kiriherral.
 Näljane, kui mõisamoonames.
 Sale, kui luuletaja.

Nagu. Kõrtsi poole wilm, nagu Joona Jaani wanter.

Umarguse näuga, nagu siga ja walge-weereline kui pada.

- Pikk ja lai, nagu papi mantel.
- Ilma arstita ja aptekita, nagu Wigala.
- Wilbaka ilmawaatega, nagu rootslased Wormsis.
- Igemed irewil, nagu silguküpsetajal.
- Silmad, nagu haudujal kanal.
- Ruulus, nagu Tõnissoni koot.
- Pikk, nagu mõisate rüüstamise protsess!
- Lige, nagu Schmidt'i surmaotsus.
- Julge, nagu Tõnisson Tallinnas.

- Magusad, nagu Lidwali ruffid.
- Kallis, nagu „Meie Mats“ nr. 16.
- Rahtlane, nagu riigiwoolikogu tulewik.
- Laialine, nagu edu-erakondlaste programm.
- Edumeelne, nagu „Düna-Zeitung“.
- Patune, nagu „Paks Margareeta“.
- Hakkaja, nagu kapten Keil.
- Hea elu, nagu poliitikaalastel Siberis.
- Näljas, nagu kindral Stössel Peterburis.
- Igal pool, nagu „Wiiburi ülestutse“.
- Pime, nagu „Walgus“.

Aptegis. Tüdruk: 20 kopita eest prusfata pulbert.

Aptekker: Inimese või loomale?

Tüdruk: Seda ma ei tea, wiist prauale.

— ewen. —

Mustlased oliwad talu saunas wihtlomas. Kui leili wisati ja seda mustlastele liiaks hakkas saama, ütles mustlase taat: „Kulla pai pere eit, pala tapab ära, wiska wahel ka külma wett kerisele.“

Kuu ülewaade ja uuemad sõnumid sündinud asjast.

Tallinnast. Ammu igatsufega oodetud jõuluvana „Meie Mats“ pisteti pühadeks pogrissse. Kallid anded ja sakste jõulupuud praänikutega ja satiira majuskoostidega jäävad saamata. Üleüldine lein on suur. Bastased malawad krokodilli pijsaraid. Uuel aastal tuleb räätsakaid ja hea hoog walimiste-sappi.

Gestimaalt. Hommitu taewas nähti suurt sabaga tähte paistwat. Ebausklikud kristlased arwawad ja täheteadlased seletawad, et see tähendada baltlaste hirmsjat ja halebat läbikukkumist riigi wolikogu walimistel.

Järwamaalt. Ühes lume tulekuga algawad kla-perjahid mõisates. „Surtadeks“ tarwitatakse mõisa töömehi ja nende lapsi. Jahi päewadel ootawad kooliõpetajad asjata mõisa kapaaluste lapsi kooli. Sel päewal suprawad lapsed sügawa lume sees ja wirutawad tahwelt ja ramatuid wastastikku, et jäneseid pödsastest ära hirmutada. Mõnikord, kui ilm ja saksa-film mõlemad udujed on, saawad niihästi jäneseid kui ka ajaja haawleid mõõda kintsu. Walurahaks antakse ajajale peale hurda nime weel rubla raha; enne peab aga näidatud saama, et haawlid tõesti kintsu sees on.

Saapjalust. „Kungla“ feltis kaswawad waheseinad. Neid niisutatakse kadakajaksufega ja upsakufega. On maha tehtud, et imblejannad feltist osa wõiwad wõtta, kuna toatüdrukud eemale peawad jääma. Kes teab, mis tarwis see hea on!

Mannust. Karbetakse kangeste metsawendasi ja maahindamist. Seepärast laastatakse suure õhinaga metsajasi. Jahihimulised sakjad loodawad edespidi ainult waresta ja kilafasjide peale jahi pidamistest lõbu tunda.

Wardilt. Kuuljasse ühendatud Wardi walda, kus peremehed wäljaspool walda mõisaid rendiwad ja pojad ülikoolis käiwad, on sotsialismuse seeme hea maa peale kukkunud. Siin püütakse waewanagemist juba ühe tasafelt ära jautada. Näitujeks: ühele koolile ei tehta enam kaewu (wana ammu umbe läinud), kooliõpetaja peab ka waewa nägema ja 1/2 wersta maa takka wett toomas käima. Ja üks wallawaene peab perest peresse käima ja palehigi sees lume hangedes sumades waewa nägema, aga mitte seegimajas saksa mängima ja paukfit sööma. Ka mõeti wolikogult kooliõpetaja walimise õigus ära: enne peab koolikonna peremeeste ja perenaiste poolt heaks kiitew otjus käes olema. Jseärnanis mõjuwad on perenaiste healed, kellel tütreid majas ja kui walitaw uus kooliõpetaja poissmees juhtub olema.

Miaast. Üks gorodnoi wiis edumeelsed Tallinna ajalehed ja Meie Matsi poliitiseise. Pikka seletuse järele peafis Mats minema, kuid pidi kuue sisse jätma ja ennast westi wäl peastma.

Audrust. Üst on siin paristamise ajaks saanud.

Rumb papp wõi pastor rohkem lubada mõistab ja effinuid karjalambaid ninapidi wedada oskab, selle kari kaswab ja nisu õitseb.

Wiljandimaalt. Von S. Trik, Kõpust soowitab soojal jõnal poppi kohtade sisse seadmist. Põhjus seista selles, et siis mõimalus olla „walgeid pärisorjasi“ mõisadele soetada; otsekohesest teel olla see keelatud.

Paidest. Paide sakjad korjawad suure usinusega kõijsugu wana kõdu muuseumi jaoks koftu. Mõõdaläinud aasta on ka head materjali pakkunud: kogus leiduda juba seitsemesaja aastaseid witsu ja minewa aastaseid matraid, mõisnikkude mõega pärafi ja talupoegadelt ära korjatud tulekiwiga püssi losusi, ära kuiwanud pergamenti rullisi eesõigustega ja wärskaid Tartu aula koosoleku otsuseid j. n. e. Wiimast nähes minestawad naisterahwad ära ja meesterahwad lüüa risti ette.

Keilaast. Kurat pühamehi kiusamas. Üks suurtest wagadest on linnast koju tulles nõnda täis olnud, et jealanda ja elumaja wahel mahet ei mõistnud teha, waid esimesesse magama heitis. Hommitul oli kasji ahastus suur; püüti siis kellegi ilma lapse süüks ajada, kes teda kurabi nõuandmise peale kõrtsi meelitanud.

Tammistest. Talupoegadele pandi rendi juurde. Olgu, et mõisa omanik juut on, ega ta sellegi pärafi raha ei põlga, sest mis sakfale hea, ei tee ka juundile kurja. Talupoeg peab kõrwalt katsuma raha teenida, et kiri tõeks saaks: „Kellel on, sellele peab antoma.“

Weel Wiljandimaalt. Kommissari poolt keelati wallawalitjusele — see on wallaametnikkudele — walitjuse wastaliste sihtidega ajalehede lugemine ära; ka tellida ei tohita neid. Et eestikeeles jarnaseid lehti ei ole, siis arwawad ametnikud ette kirjutuse enneagseks sünnitujeks ja loewad suure hoolega edumeelsed Gesti ajalehti, et nende kaudu walitjuse wastalisi ära tunda.

Vätimaalt. — Zumurdi wallale kirjutati ette, kõrtsi revolutsionäride eest kaitseda. Nüüd ei lasse wahid ainukest inimest kõrtsi, sest wõimata on revolutsionäri wäljastpoolt ära tunda. Kõrtsimehele kingitud kinnitujeks raamat „Taewa manna“.

Miaast. Wallawalitjusele hinnata saadetaw leheke „Selski Westnik“ awal dab nälgiwatele talupoegadele retsepti, kudas õlgedest leiba tuleb walmistada. Kasu seista selles, nagu me kõrwalt kuulsiime, et talupojad siis rutemalt ära surewad. Leiwa aineteks on: 1/2 osa terawilja, 1/2 osa põhku, 1/100 osa kooritud piima ja kamalu täis linaseemne kestasi. Olla dieti toiten ja lüüa Gurko-Lidwali wilja ülegi. Soowitaw oleks, et niisugused targad retsepti walmistajad ise seda õle leiba järele katfufiwad, kudas maisseb. Nädalise pruukimise järele jaakfiwad need sakjad küll toredad wälja nägema. Talupoja

kahtu arwatasse wene ahju olemat, kuhu kõiki wõib sisse ajada: puid, hagu, turbaid, kändusi jne.

Wirumaalt. Täna oli hea wilja aasta. Armuliste salwed kuhjani täis ja palju wõwahi waja, kes salwesiid söödikute wastu walwassiwad. Selle tarwis otfitasse wanu taatisiid ja maffetasse 3—4 rubla tüki. Taatide hind tõuseb.

— On aga ka niisuguseid, kellel wilets aasta oli. Kellel põldu ei olnud, sellel ei kaswanud mitte sugugi. Naha hind aga on kalliks läinud ja waesed inimesed ei jõua nii tugewat pükki rihma osta, et pingutamisest leiwale jätku oleks.

— N. kiriherra tõreles rahwast, et inimestel nüüd muud ei ole kui kõht on nende jumal: Nõutasse aga: andke maad ja andke leiba. Jumala käest ei mõista nad ka muud midagi paluda kui omale igapäewast leiba. Jumal peaks teile wist sülega taewast leiba maha wiskama.

— Muudugi pastor soowis, et inimesed mitte üksi enestele igapäewast leiba ei paluks waid faksste jaita ka palusiwad, aga otsekohe wälja ütelda ta seda ei julge.

— S. kiriherra annab oma wennapojale Gestickeele tundisiid. Ta tunneb enesel eluõhtu liigidal olema ja on hirmu sees, kellele siis küll raswane koht jääb, kui wennapoeg keeletundmise puudusel wälja praagitasse.

— Metsjad raiutasse maha ja saadetasse wäljamaale. Ahjukütte hinda tõstetasse, et waesed inimesed soojades saunades liiga palju magada ei wõiks.

Waltimaalt. Kui sõjaseaduse ärarõtmisest juttu tehti, siis tõsteti faksste poolt hädakõisa, et maa olla kui püsirohku ait, mis sõjaseaduse ärarõtmise puhul nii kangesti plahwataks: kas wõi pörutaks parunid päris

Sakfamaale. Nüüd aga on nurimisel selgusele jaadud, et arwatud tonnid ei olegi püsirohku tonnid, waid moonakate ja jaunikude silgu tonnid. Wabandamisest selgetada süüdlased, et siil hästi odaw toit on ja kallima toidu ostmisest palk ei ulata. Et aga paruni herrasiid täielikult rahustada, paneme ette, silgu sõjatele sunduslijed määrused peale panna, et silku mitte ei tohi tonnides alal hoida waid nõõri ajada ja toa laste üles riputada.

Wirumaalt. Paruni herra tuli pärast „Reidfinatfiid päimi“ „nella“ seadust tegemast koju tagasi. Ja tema wõttis oma auusamate teenijate käest küsida: Kas teie ka teate, kus teie „armuline paruni herra“ nüüd selle aja wiibis?! Ma arwan, teie eht ajalehtedest jaitte minust kuulda. „Auusamad“ teenijad aga pidiwad fahetsedes tunnistama, et niisuguste lehtede peal kui nemad on lugenud, nimelt wärwi paki ega tubaka paki paberi, ega ka kiriku laulu lehtede peal, armulisest paruni herrast midagi kuulda ega lugeda ei ole olnud. Siis wõtis „armuline“ ise „auusamatele“ „walget“ ajalehte tellida.

Nüüd aga juhtus, ei tea kas õnneks wõi õnnetuseks, üks weikene äpardus, et walge tegi niisuguse tembu: Walge hing läks, just nagu Indulase hing — ühe teise noorema looma sisse. Walge kantas aga selle läbi ka natute omast puhtast selgusest — hakab wahel nagu tumedamaid plekkisi walge pinnale ilmuma. Seega pääsewad peaaegu „auusamad“ „armulisema“ küsimiste eest. Sest — ega tumeduses armulisema sõnad ikka enam nii heiebalt kõla, kui walges.

„Auusamatele“ aga hakkawad ka, walgega ühes, „aimamise“ plekid ilmuma.

Sõnanärimised.

— Asja wõidakse ajada, eht see küll kuhugile ei lähe.

— Sõigus on kõikumata, aga seadus käib tuulte ja ilmade järele.

— Mõni on koolist läbi käinud, eht ta küll selle teist otsa kunagi pole näinud.

— Kirjanik wõib asja peale mõõdamines waadata, eht ta küll ise paigastgi ei liigu.

Tunne iseennast. Kas jõukat looma kaswatajat rääkisiwad ajalehe sõnumi üle, kus teatatud oli, et loomade kaswatus — Gesticmaal tagurpidi minemas.

Üks neist, kes enese isikut sellega haawatud tundis olemat, pahandas rohkesti ja kirus ajalehti.

Teine, waigistab sõpra:

Nääfigu nad mis tahawad, nii kuu, kui meie elame, ei saa härgadest puudus o le ma.

*

Päewapiltniku juures.

Preili: — Olge head, mõtte mindi ülesse!

Päewapiltnik: — Rahjaks ei wõ ma täna enam teie soowi täita, sest walgus on selles ju liiga nõrk.

Preili: — Noh, ma ei ole ju ka mitte wäga tugew.

Rah. El.

Arg isand.

Me i u: Kui arad on ometi mõned meesterahwad! Sila tuleb mulle ilus noor mees wastu, ma lasen melega oma ninarätku maha kuffuda: ta tõstab rätku üles ja — wõtab omale!"

M õ i s a p r o u a: „Jaan, palju wafikat meil eila oli?"

J a a n: „Seitse elusalt sündinud ja kolm furnult“.

P r o u a: „Hea küll, siis tapke need furnud wafikat perele ära“.

*

Kirjawastused.

J. R. T. 3 „Ütles“ kõlbasiwad.

Jupiter: Pange aga hoolega iga nummert tähele, mis mitte lehes ei ole, see on seal kindlas kohas.

A. S. ja K. P. Just niisamuti.

Juku: Lapselik jutt. Siinpool ei kardeta kedagi.

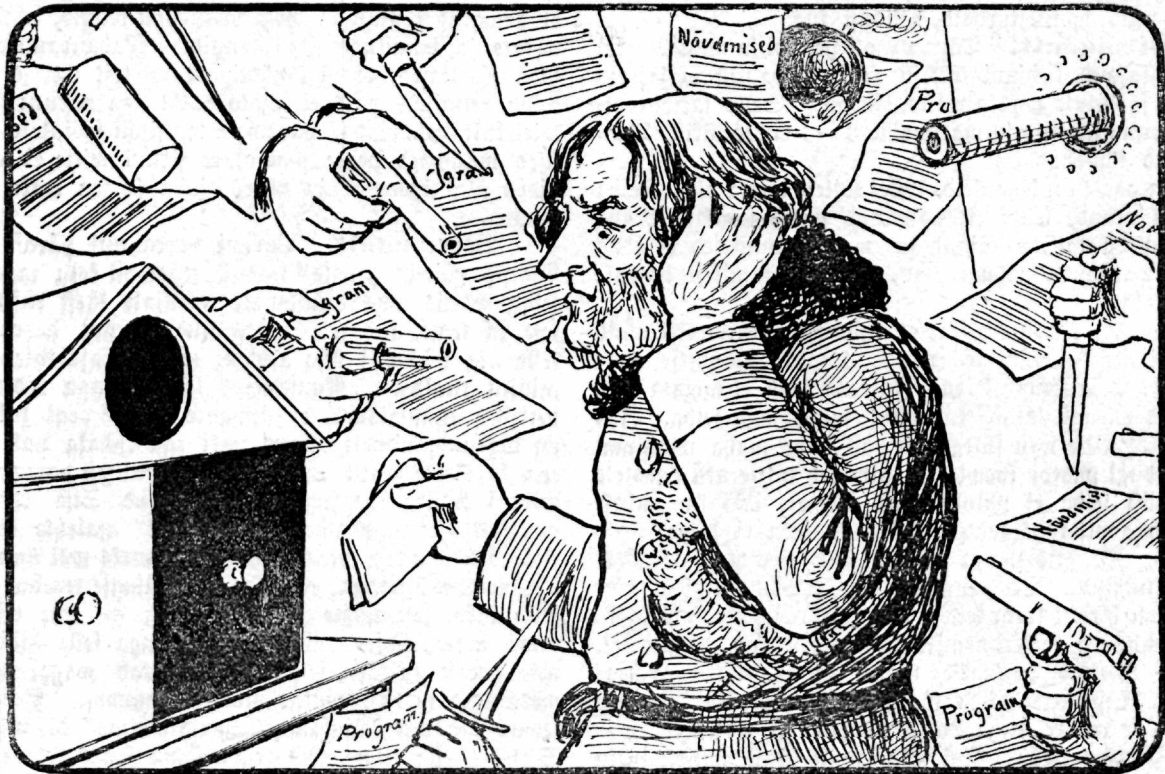
S. S. T. Sihukest, sihukest, see maitseb.

S. S. Tallinnas. Joonistusi, mis teistest lehtedest wõtate, ei ole mitte waja ümberjoonistada: palume tuua meile terwe see leht, kus meeldiw pilt sees on, waewa tasume siiski.

K. K. R. Kui neiu teile „pika nina“ andis, siis selle süi pärast meie küll kedagi „Matsi“ ei pane. Wiimaks tulewad kõik tagaailukatud kosilased nõudma, et nende põlgajad neiu „Matsis“ tutwustatud saaksiwad. Seda ärge lootkegi

Wr. Mh. Siludes sai asja. Parema ikka pool silku kui pea üksi.

Keda nüüd valida?

„Meie Matsi“

1907. aasta teine nr. ilmub laupäeval 27. jaanuaril, ja on sel päeval kõigist kodumaa linnadest saada. Kausta poolest oleme sel aastal lehte suurendanud, kuna üksiku nr. hind endiseks jääb.

Naljalehtedel on rahwahariduse töös oma tähtjas osa täita. ja naljalehed peavad hoolt kandma, et selle poolest kulturarahwaste kõrgusele tõuseksime.

Ja naljalehtedel on ka rahwa kunstimaitsese tõstmiseks suur tähtsus. Kusagil ei ole nii odavat võimalust kunstnikkude uuemaid töösid näha ja omandada kui just naljalehtedes, kes nüüdseaja trükikunsti läbi neid nii odawalt wõiwad välja laotada.

Meil Eestis on sellepoolest „Meie Mats“ esimese teenäitaja osa oma peale wõtnud. „Meie Mats“ on esimene iseseis- ja ainus Eesti naljaleht ja seal juures odavam kui kõik wõerakeelsed lehed. Üksik nr. maksab ainult 10 kop.

Peame tunnustama, et „Mats“ ainult olude kohaselt oma ülesannet täidab. Waja on olnud hoida, et mitte pead vastu müüri ei jookse ja ka muidugi on waja hulk maad edasi püüda, enne kui kulturarahwaste naljalehtede kõrgusele jõuame. Aka seda peame ka oma muude haridusliste püüete kohta ütlema! Ka naljaleht ei saa teisem olla kui see ümbrus, milles ta elab ja see pind, millest ta välja kasvab.

Kõiki oma puudusi tundes kuulutame „Meie Matsi“ II. aastakäigu tellimise välja, kuid oleme selles kindlad, et oma osa Eesti kirjanduse põllul täidame niihästi kui see meil praegustes oludes võimalik on ja paremine kui seda keegi teine teha wõiks. Meie töö tähendab siis kindlat edenemist sellel põllul kus meie töötame.

See laialine osawõtmine ja lugupidamine, mis meie lehe vastu on awaldatud, tõentab, et õigel teel oleme, mida mööda meil waja on edasi minna.

Arge jätke siis „Meie Matsi“ 1900. a. peale tellimata. Tulewad walimised ja selle järele duuma koosolekud. Meie saame igas asjas waljuste oma häält tõstma ja kaasa kõnelema. Toome pilta rahwasaadikutest ja nende kandidaatidest eest ja tagant ja kujutame suurte isandate tegewust igast küljest. Ja meie ülesanne on nii tähtjas, et ilma „Meie Matsita“ 1907. aasta ei saa tulla.

Rahwa liige, kes sa erakondades wastastikkust sõimu kuuled, ehk mis sa kunagi elus tähele paned! Pea mees hääl ja kurl- jelp päiwil, et „Meie Mats“ sinu sõber on, kes su kurbtust wähen- dab ja rõõmu kasvatab. Telli omale 1907. aastaks „Meie Mats“. Nii wähesse raha eest ei saa kunagi midagi osta, mis nii palju head meelt wõiks teha. Et maailm sulle hädaoruks ei muutuks, selle eest tahab „Meie Mats“ hoolt kanda.

„Meie Mats“

ilmub 1907. aastal 2 korda kuus laupäeval, iga kahe nädali tagant ja maksab aastas, s. o. 24 nrt. postiga 2 rbl., postita 1 rbl. 60 k., pooles aastas poole wähem. Üksik nr. 10 k.

Toimetus ja talitus on Tallnas, Arjewi uul. nr. 10.

Kirjalik tellimise adres: „Meie Matsi“ toimetus Tallinnas.

Wene keeli: Журнал „Мейе Матс“, Ревель. Tellimisi wõtawad vastu kõik auusad raamatukauplused ja ajalehtede tellimiste wastuwõtjad.

Wastutaw toimetaja ja wäljaandja Jaason. Trükitud A. Kullapi trükikojas, Tallinnas.